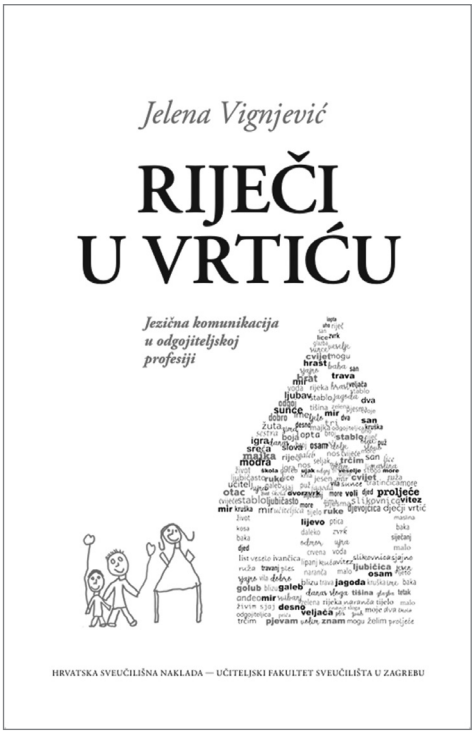
potpoglavlja Imenice, Pridjevi, Brojevi i Glagoli, a jednako su razmotrena književna djela pisaca iz svih hrvatskih krajeva od samoga početka do kraja 19. st. Primjeri rječotvorja jasno pokazuju povezanost s tradicijom, ali i znatnu inovativnost. Na rečeničnoj razini također se opažaju značajke sukladne hrvatskoj tradiciji, kao i normi 19. st. Poglavlje Leksik i semantika jasno pokazuju nasljeđe hrvatske književnojezične baštine te se opaža kako su mnoge hrvatske riječi, koje se u suvremenim književnim djelima smatraju stilemima, u 19. st. još u stilski neutralnoj uporabi. To se razmatranje dotiče i samoga naslova monografije, Od postelje do kreveta, kojim su autorice htjele upozoriti na nepotrebno smještanje hrvatskih riječi u područje stilski obilježenoga leksika i na nepotrebno davanje prednosti posuđenicama i usvojenicama iz tuđih jezika.

Primjeri iz književnih djela u monografiji su navedeni kronološkim redom godina izdanja, uz odgovarajuće slovopisne, pravopisne i jezične osobitosti što je iziskivalo puno pomnje i truda autorica. Plod je toga rada što su nam pružile pregledan i zanimljiv tijek hrvatske književnojezične prakse 19. stoljeća, vrlo prikladan i za suvremena jezikoslovna razmatranja i za buduća istraživanja. Pri budućim istraživanjima mijena u hrvatskom književnojezičnom razvitku, kao i pri istraživanju hrvatskoga jezika u 19. stoljeću ova će monografija nedvojbeno biti nezaobilazna literatura.

Helena Dragić
hdragic@ffst.hr
https://doi.org/10.22210/jezik.2025.72.20

RIJEČI U VRTIĆU

Znanstvena monografija Riječi u vrtiću, objavljena 2024. u izdanju HSN i Učiteljskog fakulteta u Zagrebu, Jelene Vignjević, profesorice na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, knjiga je koja će vas, prije svega, privući svojom naslovnom stranicom na kojoj kuća sastavljena od raznobojnih riječi zapisanih različitim *fontovima* pomalo sugerira središnju temu, što se onda u podnaslovu knjige nazvanom Jezična komunikacija u odgojiteljskoj praksi u potpunosti i očituje. Naime, riječ je o knjizi koja je podijeljena na pet većih poglavlja: Temeljne odlike jezične komunikacije u odgojiteljskoj profesiji, Odgojiteljeva jezična komunikacija s djecom, Odgojiteljeva jezična komunikacija s roditeljima, Odgojiteljeva jezična komunikacija u suradnji s drugim djelatnicima dječjega vrtića i Odgojiteljeva jezična komunikacija u profesionalnom usavršavanju i istraživanju prakse. U prvome i najopsežnijem poglavlju autorica iznosi teorijski okvir na koji se oslanja i u ostalim poglavljima, definirajući temeljni pojam cijeloga sadržaja knjige, a to je komunikacija, s osobitim obzirom na definiranje svih gledišta pojma komunikacijska kompetencija te što taj pojam podrazumijeva za zvanje odgojitelja. Nadalje, autorica se bavi dijaloškim i etičkim, kao i retoričkim sastavnicama odgojiteljeve komunikacije navodeći pri tome sve odlike dobroga govora, poput govornih izražajnih sredstava, mimike, gesta, ali i stvarnoga konteksta. U tom se poglavlju navode i konkretni koraci u pripremi, izradi i izricanju govora, kao i u stvaranju teksta: od smišljanja, raspoređivanja, ukrašavanja riječima, pohranjivanja u pamćenju do vjerovanja u ono što se govori te njegove konkretne izvedbe. Gotovo svako

poglavlje sadrži po jednu sliku u kojoj su temeljni pojmovi, ili ono što je bitno u samome poglavlju, izdvojeni i dodatno ilustrirani ili uokvireni kako bi se bolje zapamtili te bili čitateljskom oku vidljiviji. Najčešće je riječ o tekstualnim prikazima koji su uokvireni u temeljnu boju knjige, a to je crvena.

U prvom je poglavlju i potpoglavlje o prevladavanju straha i treme od javnoga govora kao najčešćega ljudskoga straha, a osim izgradnje samopouzdanja, oslanjajući se na riječi velikih profesora govorništva, autorica zaključuje kako druge možemo uvjeriti u nešto samo ako je to i nama jasno, ako je ono što govorimo istinito, a snaga riječi proizlazi iz misli koja je široka. U posljednjem dijelu prvoga poglavlja autorica se bavi funkcionalnim stilovima te objašnjava njihovu uporabu i svrhu u kontekstu odgojiteljske komunikacije.

U drugom poglavlju: Odgojiteljeva jezična komunikacija s djecom, autorica ponajprije navodi zadaće odgojiteljeva rada s djecom u jezično-komunikacijskome području njihova rasta i razvoja povezujući ih s temeljnim dokumentom odgojiteljske prakse, a to je Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015.), na koji se često oslanja povezujući sadržaj i zadatke kurikula s jezičnom komunikacijom u odgojiteljskom zvanju. U drugome poglavlju autorica naglašava i važnost rane pismenosti za kasniji proces opismenjavanja te važnost razvoja kompetencije višejezičnosti s obzirom na različite vrste višejezičnosti u kojima djeca odrastaju, ali i višejezičnosti koja je u svim temeljnim odgojno-obrazovnim dokumentima iznimno važna te ju je potrebno njegovati od najranijih dana. Nadalje se naglašava važnost primarnih jezičnih djelatnosti – aktivnoga slušanja i govorenja. Također, osim slušanja i govorenja, autorica naglašava i važnost čitanja djeci i čitanja s djecom, osobito zajedničkoga čitanja odgojitelja i djece, ali i važnost interpretativnoga čitanja i recitiranja te interpretativnoga pričanja i govorenja u kontekstu odgojiteljske prakse.

U trećem poglavlju: Odgojiteljeva jezična komunikacija posebna se pozornost pridaje važnosti kvalitetne komunikacije odgojitelja i roditelja načelima dobre i kvalitetne komunikacije u suradnji s roditeljima, od individualnih razgovora do pisane komunikacije kroz različite obavijesti, pisma, najave, roditeljske sastanke i druge vrste takve komunikacije.

Osim komunikaciji s roditeljima, autorica je jedno poglavlje, i to četvrto, posvetila jezičnoj komunikaciji odgojitelja i drugih djelatnika u dječjem vrtiću. Navela je neke primjere pisane i neke primjere usmene komunikacije odgojitelja i drugih djelatnika u vrtiću te se posebno posvetila jezično-komunikacijskim izazovima dokumentiranja u odgojiteljskoj praksi, navodeći primjere

drugih istraživanja koja su se bavila pedagoškom dokumentacijom u vrtiću na jezičnoj razini. U posljednjem poglavlju autorica se bavi jezičnom komunikacijom u profesionalnom usavršavanju i istraživanju prakse dajući primjere mogućih istraživanja u samoj praksi, načina kako se ta istraživanja po koracima provode, ali mnogo više kojih se uzusa u jezično-komunikacijskom smislu valja držati u oblikovanju samoga teksta, citiranju drugih autora i djela, strukturi teksta te kojih se etičkih načela trebaju držati autori znanstvenih i stručnih tekstova.

Kako i recenzenti tog sveučilišnog udžbenika navode, riječ je o djelu koje daje prvi sustavan pregled jezične komunikacije u odgojiteljskom zvanju na svim razinama: u radu s djecom, u radu s roditeljima, u odnosu prema kolegama, u bilježenju pedagoške dokumentacije, ali i pisanju znanstvenih i stručnih radova. Upravo je takvo djelo u obrazovnom jezikoslovlju nedostajalo, kako znanstvenicima, jednako tako i studentima, stručnjacima koji se bave tim područjem, osobito onima koji obrazuju buduće odgojitelje. To potvrđuje i sama autorica posvećujući knjigu svojim studentima. Konačno, riječ je o znanstvenoj monografiji koja uz teorijska promišljanja sadrži i niz praktičnih primjera iz odgojno-obrazovnoga rada odgojitelja, stoga je ponajprije namijenjena odgojiteljima i studentima na odgojiteljskom studiju, no s druge strane, riječ je o knjizi koja razjašnjava, tumači i oprimjeruje temeljne postavke jezične komunikacije te će, vjerujem, svoje mjesto naći i biti korisna kako odgojiteljima, jednako tako i učiteljima, stručnim suradnicima i svima onima koji žele naučiti više ili kritički propitati svoju osobnu i profesionalnu komunikaciju.

Katarina Aladrović Slovaček
kaladrovic@gmail.com

https://doi.org/10.22210/jezik.2025.72.21

DRUGI DANI STJEPANA BABIĆA
(Zagreb – Oriovac, 8. – 10. svibnja 2025.)

Palača Matice hrvatske u Zagrebu 8. je svibnja 2025. širom otvorila vrata drugim Danima Stjepana Babića – Međunarodnom znanstvenom skupu Stogodišnjica Stjepana Babića. Skup je održan pod pokroviteljstvom Razreda za filološke znanosti HAZU. Organizatori su skupa bili časopis Jezik – Hrvatsko filološko društvo i Općina Oriovac, a suorganizatori Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku, Brodsko-posavska županija, Filozofski fakultet u Osijeku, Ogranak Matice hrvatske u Slavonskom Brodu, Matica hrvatska u Zagrebu, Sveučilište u Slavonskom Brodu i zagrebačka Školska knjiga. Predsjednica je Organizacijskoga vijeća Skupa dugogodišnja urednica časopisa Jezika Sanda Ham. Dvadeset četvero znanstvenika, iz Hrvatske i izvan njenih granica, predstavilo je rezultate svojih istraživanja vezanih za normativne, identitetske, morfološke, leksikološke, leksikografske, prijevodne i općejezične teme.

Skup je otvoren obraćanjem nazočnima Matičina predsjednika Mire Gavrana, pozdravnim riječima Ranka Matasovića, tajnika Razreda za filologiju HAZU i Helene Sablić Tomić, dekanice Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku. Uslijedilo je pozvano predavanje Marija Grčevića – Zakon o hrvatskom jeziku i predstavljanje autobiografije Stjepana Babića Na Božjim putovima. Knjigu su predstavile Zrinka Jelaska i Višnja Babić, Hrvoje Hitrec i Helena